

DOPADOVÁ ANALÝZA WORKSHOPŮ SEXUÁLNÍ A VZTAHOVÉ VÝCHOVY

MARTIN DOLSKÝ, REZA VLASÁKOVÁ

KON
SENT

CÍLE VÝZKUMU

OVĚŘIT DOPADY WORKSHOPŮ SEXUÁLNÍ A VZTAHOVÉ VÝCHOVY “KDYŽ TO NECHCE, TAK TO NECHCE” KONANÝCH ORGANIZACÍ KONSENT NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH A VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍCH V ČR

VÝSLEDKY STUDIE BUDOU SLOUŽIT PRO AKTUALIZACI STÁVAJÍCÍCH METODIK VZDĚLÁVACÍCH WORKSHOPŮ A DÁLE JAKO PODKLAD PRO OSVĚTU V OBLASTI VÝUKY SEXUÁLNÍ VÝ NA ŠKOLÁCH.

V KONEČNÉM DŮSLEDKU MOHOU PŘÍSPĚT K REÁLNÉ CELOSPOLEČENSKÉ ZMĚNĚ V OBLASTI PREVENCE SEXUALIZOVANÉHO NÁSILÍ, VZDĚLÁVÁNÍ A CELKOVÉ OTEVŘENOSTI KOMUNIKACE V TÉMATECH SEXU A SEXUALITY.

DESIGN VÝZKUMU

A) DVOUFÁZOVÉ DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

MĚŘENÍ DOPADU INTERVENCE

KVANTITATIVNÍ METODA VÝZKUMU

B) POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ NA ŠKOLÁCH

SLEDOVÁNÍ PRŮBĚHU INTERVENCE

KVALITATIVNÍ METODA VÝZKUMU

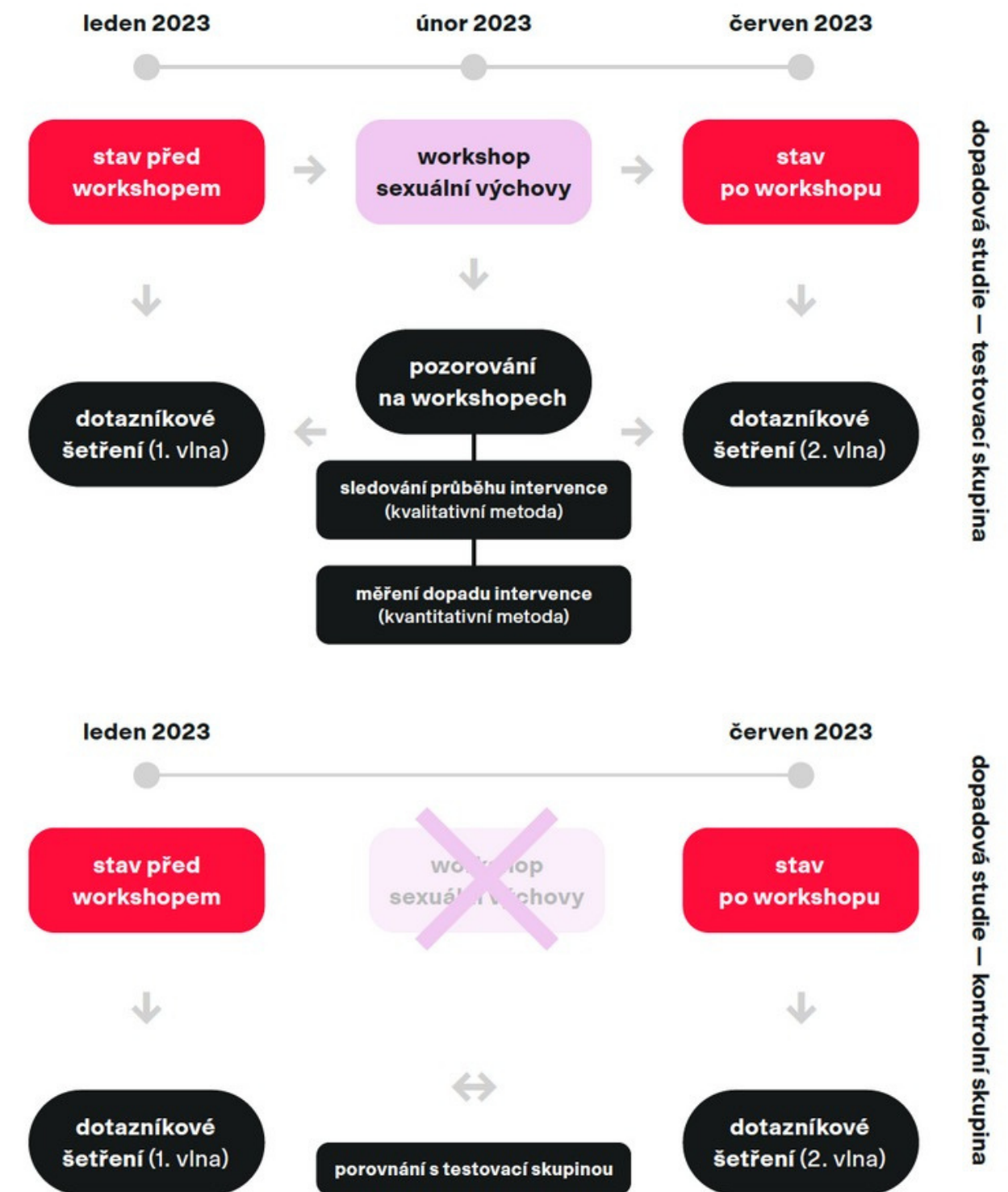

Schéma: Dopadová studie — metodologie a harmonogram výzkumu

HLAVNÍ ZÁVĚRY

SCHOPNOST KOMUNIKACE A OTEVŘENOST

intervence rozvíjí schopnost a ochotu zapojovat se a do diskuzí o tématech spojených se sexualitou a otevřeně o nich komunikovat

INFORMOVANOST

intervence rozšiřuje informovanost o tématech sexuality a prevence sexuálního násilí, přispívá k subjektivnímu pocitu vlastní informovanosti a zvyšuje vnímaný význam tématu

RESPEKTUJÍCÍ PŘÍSTUP A KRITICKÉ MYŠLENÍ

intervence podporuje rozvoj kritického myšlení ve vztahu k médiím (zejména pornografii) ale i vůči mýtům a stereotypům; zvyšuje schopnost nahlédnout téma z různých úhlů pohledu

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

- 12 WORKSHOPŮ
- VÝZKUMNÁ DVOJICE, ZÁPISOVÝ ARCH
- KVALITATIVNÍ PŘÍSTUP
- POSTOJE, CHOVÁNÍ, KOLEKTIVNÍ DYNAMIKA, ATMOSFÉRA

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

WORKSHOPY NABÍZÍ PŘÍLEŽITOST ROZŠÍŘIT SI SVÉ INFORMAČNÍ OBZORY A UVĚDOMIT SI VÝZNAM TÉMAT JAKO KONSENSUÁLNÍ INTIMITA NEBO PREVENCE SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ.

„Je tématu sexuální výchovy věnována dostatečná pozornost?“

„Ne! Lidi o tom nic neví a to je špatně. Anatomie nebo antikoncepce nestačí, je třeba mluvit o zdravých vztazích, o respektu.“

KON
SENT

Norway
grants

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

BĚHEM WORKSHOPŮ JSOU STUDUJÍCÍ **OPAKOVANĚ VEDENI K AKTIVNÍMU KRITICKÉMU HODNOCENÍ** CELÉ ŘADY INFORMAČNÍCH ZDROJŮ A TÉMAT.

„A v čem porno nemusí být dobrým zdrojem?“

„Je idealizovaný, aby mělo sledovanost.“

„Pro koho je tvořený?“

„Mnohem víc pro muže než ženy, muži jsou tam dominantní.“

„A co znamená, že je to film?“

„Jsou to všichni herci.“

„Co tam nevidíte?“

„Odmítnutí.“

„Nekomunikují spolu.“

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

WORKSHOPY CITLIVĚ, NICMÉNĚ AKTIVNĚ PRACUJÍ SE ZAVÁDĚJÍCÍMI, MYLNÝMI ČI ŠKODLIVÝMI MÝTY A STEREOTYPY, KTERÝM LEKTORKY Oponují poučeným výkladem o dané problematice.

V diskuzi o stereotypech spojených s oblékáním žen sdílejí dívky své zkušenosti. Vzápětí se ozývá kluk, který do té doby pozorně poslouchal, že sice rozumí, že vyzývavé oblečení nemusí znamenat chuť na sex, ale že slyšel, že správným oblečením mohou ženy předejít znásilnění. Lektorka reaguje představením případů policistek ve službě, který byly znásilněny v uniformě. Kluk zaskočeně reaguje: „Tyjo, v uniformě, tak to je hustý.“

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

KON
SENT

SOCIONAUT

Norway
grants

WORKSHOPY VYTVÁŘÍ PROSTOR K BEZPEČNÉ, RESPEKTUJÍCÍ A ROVNÉ DISKUZI,
VE KTERÉ ZAZNÍVÁ PLURALITA ZKUŠENOSTÍ, POSTOJŮ A NÁZORŮ.

„Mluvíte ve škole o sexu?“

„Jako řeknou nám, jak to funguje, ale pak se o tom nebavíme, nesdílíme své názory.“

„Já jsem se dozvěděla, že ne všechno je vždycky černobílý... všechno se uvedlo do souvislostí, zapadlo to do sebe.“

„Mělo by se o tématu více mluvit?“

„Jo! Určitě.“

„A proč myslíte?“

„Dozvědět se, že nějaké věci nejsou normální, jako sexuální násilí, nebo naopak jsou normální, třeba různý sexuální orientace.“

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

KON
SENT

SOCIONAUT

Norway
grants

WORKSHOPY POSILUJÍ SCHOPNOST STUDUJÍCÍCH **OTEVŘENĚ HOVOŘIT** O INTIMNÍCH TÉMATECH, A PŘÍSPÍVAJÍ K **ROZVOJI EMPATIE A EMOČNÍ INTELIGENCE** ZÚČASTNĚNÝCH.

Po přečtení modelového příběhu obsahující sexuální násilí lektorka nejprve kolektiv vyzve ke zhodnocení situace. Po několika spíše strohých reakcích pokládá otázky zaměřené na pocity aktérů: „*Jak se asi cítí Vilma?*“ — „*Má z toho trauma.*“, „*Myslím, že to bude mít následky na její budoucí sexuální život.*“, „*Třeba si bude myslet, že takhle uvažují všichni a už nebude nikomu věřit.*“. „*A jak se cítí Vilém?*“ — „*Podle mě je na sebe pyšnej, a zároveň ne.*“, „*Asi trochu tušil, že jí zranil.*“.

POZOROVÁNÍ BĚHEM WORKSHOPŮ

KON
SENT

SOCIONAUT

Norway
grants

WORKSHOPY ROZŠIŘUJÍ SLOVNÍ ZÁSOBU
A POMÁHAJÍ BUDOVAT SEBEPOZNÁNÍ, SEBEVYJÁDŘENÍ A SEBEDŮVĚRU.

„Dozvěděl jsem se, co je to asexualita. A nevěděl jsem, že existuje pansexuál.“

„Z workshopu si odnáším nové pojmy a názvy, třeba co to je vulva.“

V počátečních asociacích k sexu jsou v kolektivu cítit silné rozpaky a váhání. Ani po opakovaném vyzvání nikdo nevysloví název ženského pohlavního orgánu. Na dotaz, kde se nachází panenská blána, odpovídá nejistě po dlouhé promlce jeden z kluků. První asociace zmíněná dívkou je „stud“. V závěrečné diskuzi o přínosech workshopu jsou dívky ztuhlě otevřenější: „Mě hodně zaujala informace o panenství. Měla jsem v hlavě strach. Líbilo se mi, že jsme si mohli upřesnit naše názory.“ říká jedna. Druhá, která za celý workshop nepromluvila, dodává: „Já bych si do dospělosti mohla myslet, že blána vypadá tak, jak ve skutečnosti nevypadá. Dozvěděla jsem se to až teď.“

LIMITY JEDNORÁZOVÉ INTERVENCE

GENDEROVĚ NEROVNÁ MÍRA AKTIVITY V RÁMCI KOLEKTIVŮ

PŘETRVÁVAJÍCÍ PROBLEMATICKÉ TENDENCE:

- STEREOTYPNÍ ČI ZAVÁDĚJÍCÍ POHLEDY
- VICTIMBLAMING
- NERESPEKTUJÍCÍ CHOVÁNÍ
- NENÁVISTNÉ NÁZORY

„Měla být víc oblečená. Co čekala?!“

„Cože, to jako měly sex dvě holky? No a není jedno, jestli tam bylo násilí, když nemůžou otěhotnět?“

KON
SENT

Norway
grants

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

INFORMACE O RESPONDENTECH:

40 TŘÍD (678 STUDUJÍCÍCH)

30 TESTOVACÍCH (510 STUDUJÍCÍCH)
10 KONTROLNÍCH (168 STUDUJÍCÍCH)

KON
SENT

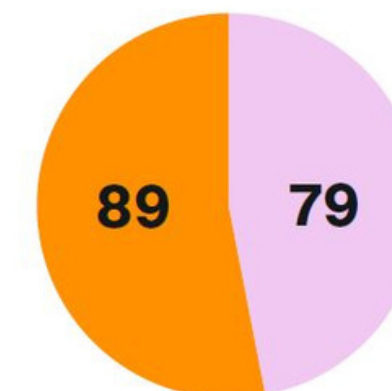
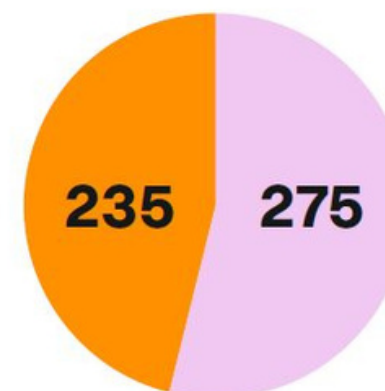

Norway
grants

ROČNÍK:

testovací skupina (510 studujících)

kontrolní skupina (168 studujících)

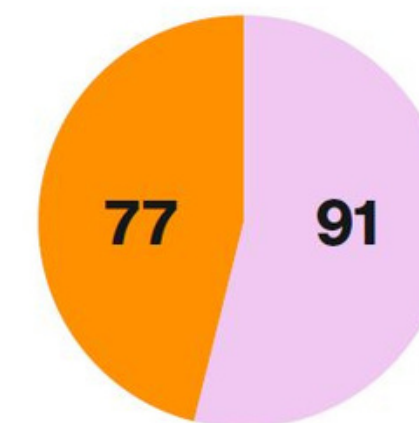
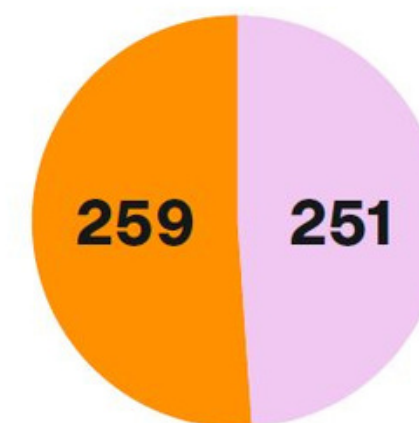
■ nižší ročník (54 %) ■ vyšší ročník (46 %)

■ nižší ročník (47 %) ■ vyšší ročník (53 %)

POHLAVÍ:

testovací skupina (510 studujících)

kontrolní skupina (168 studujících)

■ chlapci (49 %) ■ dívky (51 %)

■ chlapci (54 %) ■ dívky (46 %)

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

TÉMATA DOTAZNÍKU:

KOMUNIKACE, OTEVŘENOST, ZNALOSTI

ZDROJE INFORMACÍ O SEXU

VNÍMÁNÍ PORNOGRAFIE

POSTOJE K VÝROKŮM O SEXU A INTIMNÍCH VZTAZÍCH

POSTOJE K VÝROKŮM O SEXUÁLNÍM NÁSILÍ

TÉMATA SEXUÁLNÍ VÝCHOVY

PODOBY SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ

POMOC OBĚTEM SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ

KON
SENT

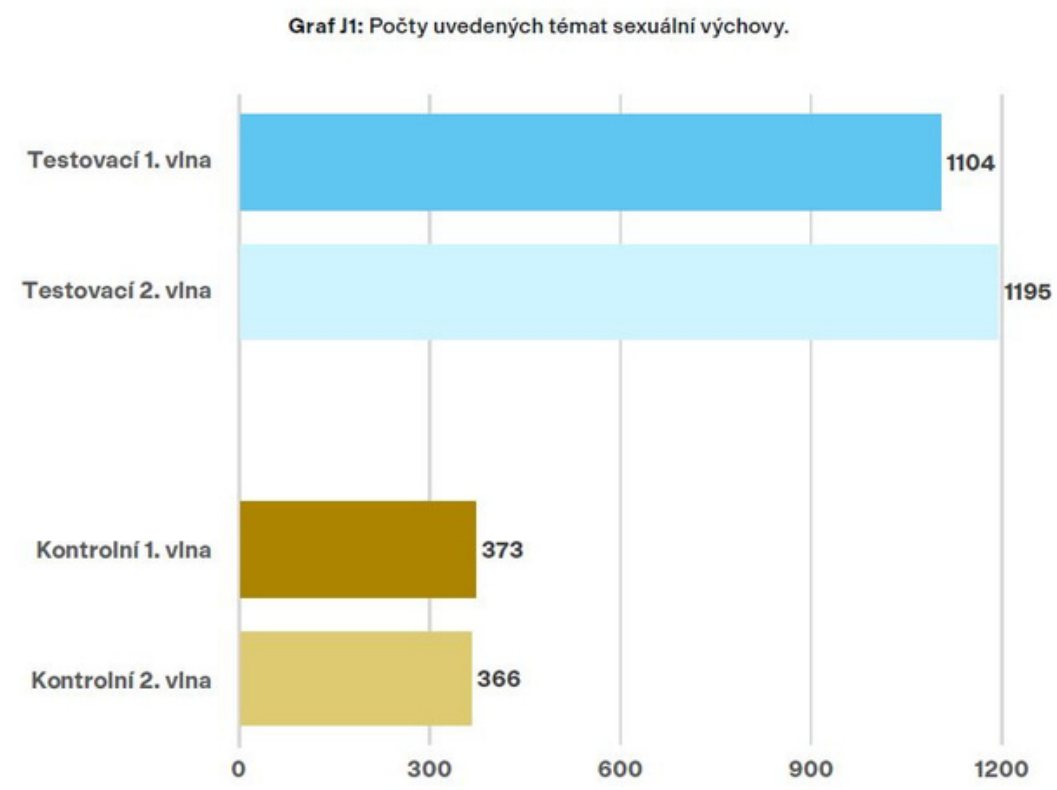

Norway
grants

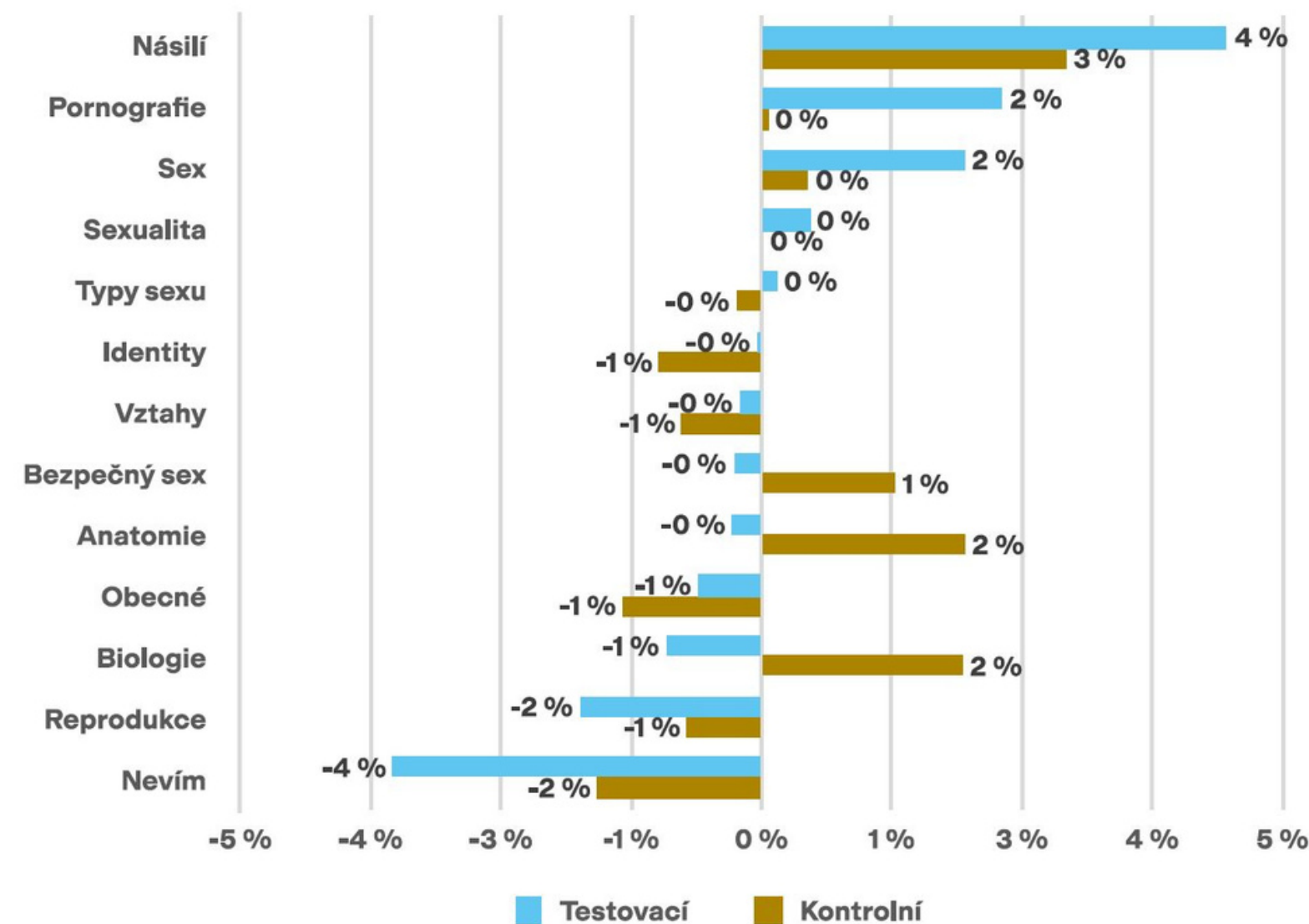
DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

PO ABSOLVOVÁNÍ WORKSHOPU:

VZROSTL POČET A ROZMANITOST ODPOVĚDÍ NA OTEVŘENOU OTÁZKU:
“KTERÁ TÉMATA PODLE TEBE PATŘÍ DO SEXUÁLNÍ VÝCHOVY?”

Graf J3: Proměny v zastoupení kategorií témat sexuální výchovy (N Testovací 1. vlna = 1104, N Testovací 2. vlna = 1195, N Kontrolní 1. vlna = 373, N Kontrolní 2. vlna = 366).

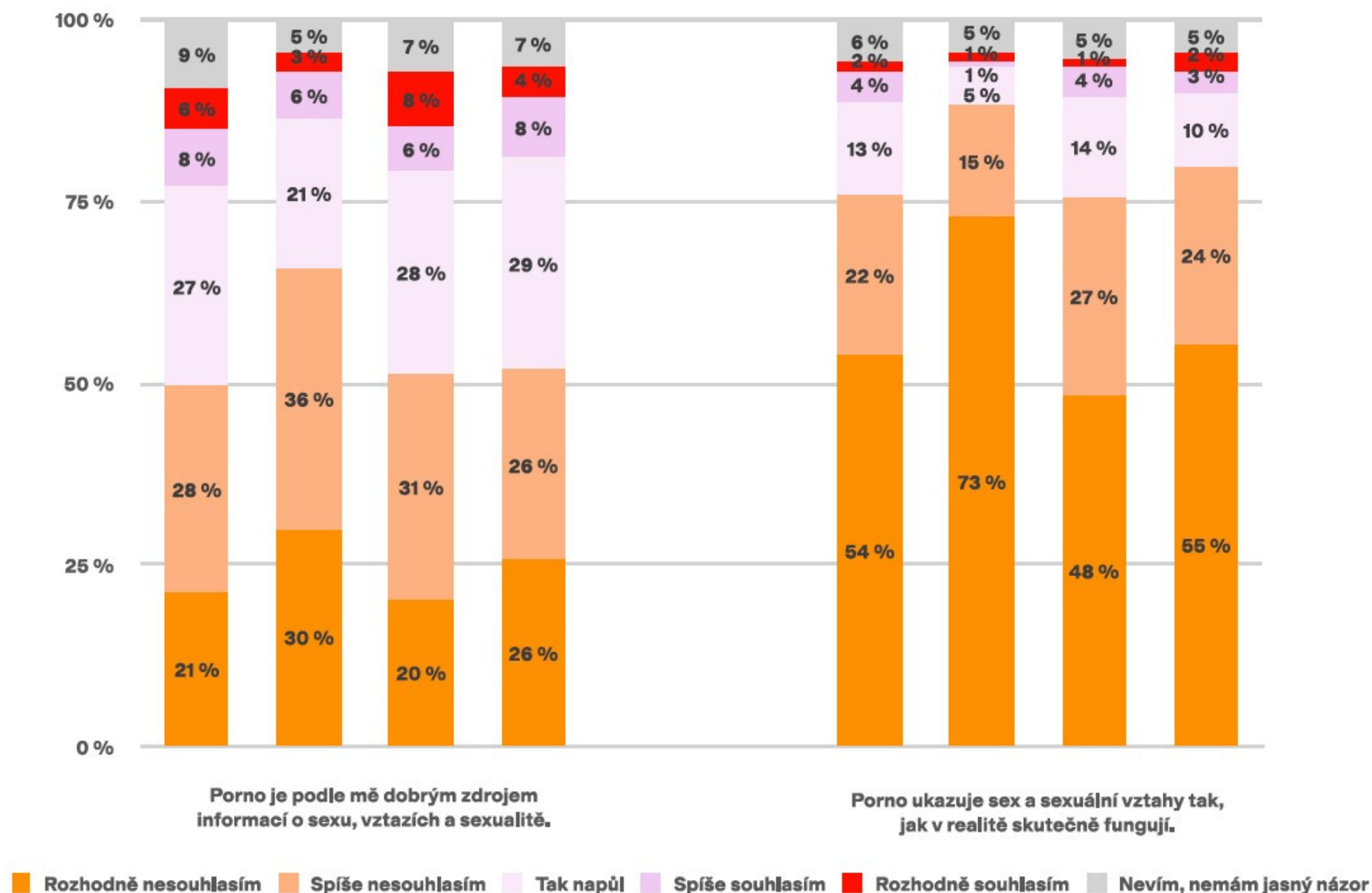
DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

PO ABSOLVOVÁNÍ WORKSHOPU:

O 16 % VÍCE STUDUJÍCÍCH NEPOVAŽUJE PORNO ZA DOBRÝ ZDROJ INFORMACÍ O SEXU A SEXUALITĚ

O 12 % VÍCE STUDUJÍCÍCH TVRDÍ, ŽE PORNO NEUKAZUJE SEX A SEXUÁLNÍ VZTAHY TAK, JAK V REALITĚ SKUTEČNĚ FUNGUJÍ.

Graf G1: Testovací a Kontrolní skupina v 1. a 2. vlně. N Testovací = 510, N Kontrolní = 168.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

PO ABSOLVOVÁNÍ WORKSHOPU:

„ORÁLNÍ SEX NENÍ TAK DOCELA SEX“
NESOUHLASÍ O 17 % VÍCE STUDUJÍCÍCH

„KLUCI CHTĚJÍ SEX POŘÁD“
NESOUHLASÍ O 10 % VÍCE STUDUJÍCÍCH

„KAŽDÉ HOLCE SE LÍBÍ, KDYŽ JI KLUCI DOBÝVAJÍ“
NESOUHLASÍ O 10% VÍCE STUDUJÍCÍCH

Graf H2: Testovací a Kontrolní skupina v 1. a 2. vlně. N Testovací = 510, N Kontrolní = 168.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

PO ABSOLVOVÁNÍ WORKSHOPU:

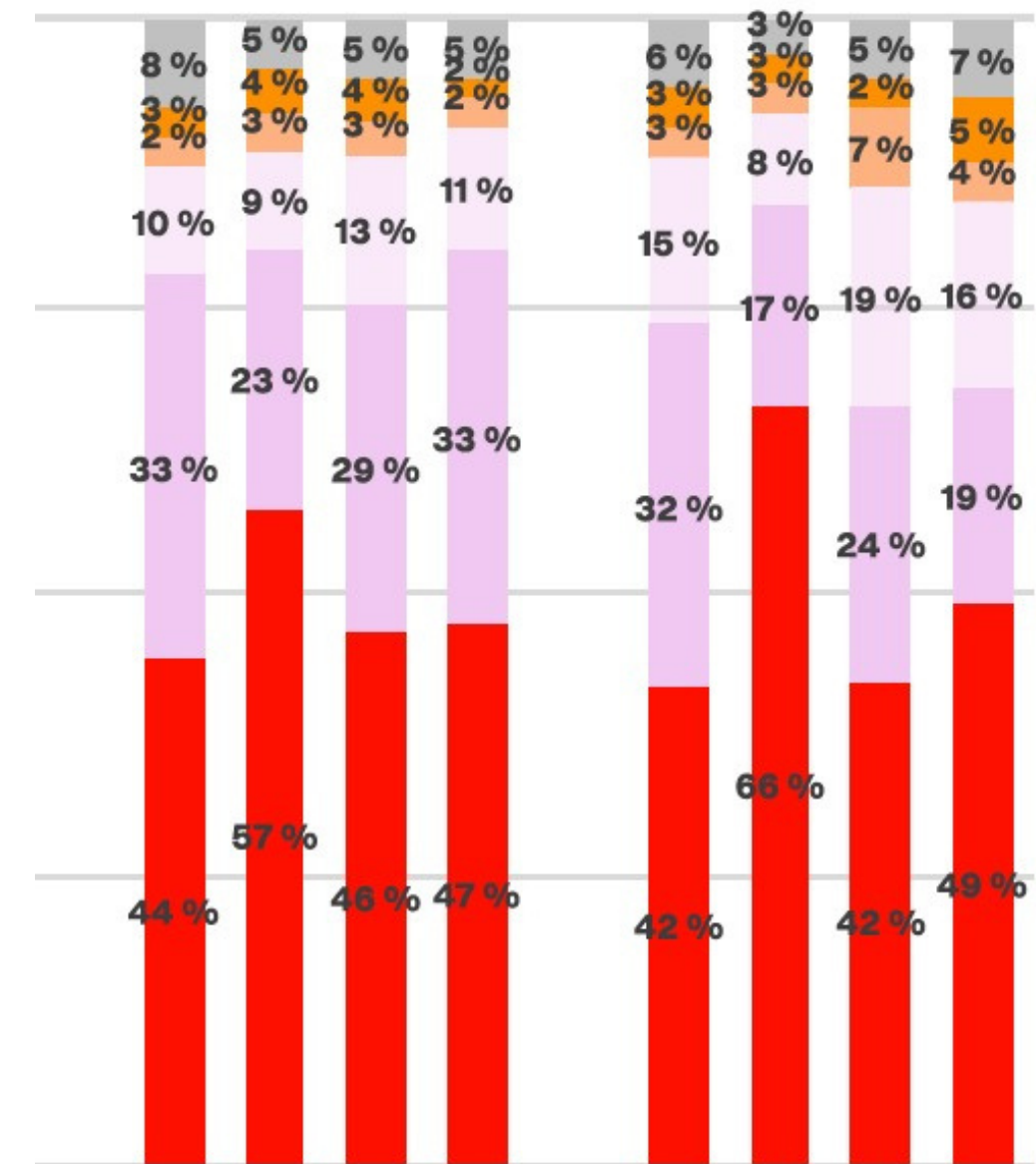
„ZAČÍT SEX S NĚKÝM, KDO SPÍ NEBO NENÍ PLNĚ PŘI VĚDOMÍ, JE ZNÁSILNĚNÍ.“
 SOUHLASÍ O 10 % VÍCE STUDUJÍCÍCH

KONSENT

Norway grants

Donucení někoho k dotýkání pohlavních orgánů je forma sexuálního násilí.

Začít sex s někým, kdo spí nebo není plně při vědomí, je znásilnění.

■ Rozhodně souhlasím
 ■ Spíše souhlasím
 ■ Tak napůl
 ■ Spíše nesouhlasím
■ Rozhodně nesouhlasím
 ■ Nevím, nemám jasný názor

VÝZNAM VÝZKUMU

KON
SENT

SOCIONAUT

Norway
grants

KRÁTKODOBÝ VLIV WORKSHOPU VÝZNAMNÝ A RŮZNORODÝ

DLOUHODOVÝ VLIV PATRNÝ, ALE NEJEDNOZNAČNÝ

V ŘADĚ OTÁZEK 5-15 % POSUN ŽÁDOUCÍM SMĚREM,
ZATÍMCO U KONTROLNÍCH SKUPIN PODSTATNĚ MENŠÍ

LIMITACE JEDNORÁZOVÉ INTERVENCE --> SYSTÉMOVÁ ZMĚNA

DĚKUJEME ZA POZORNOST

martin@socionaut.org

reza@socionaut.org

**KON
SENT**

